

Motion till riksdagen 2008/09:N263

av **Carin Runeson och Kurt Kvarnström (s)**

Sydlänken och användning av HVDC Light-tekniken

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ny teknik bör användas vid byggandet av Sydlänken.

Motivering

I dag finns tekniken för att till ett rimligt pris transportera el i nedgrävda elledningar och därigenom bespara många människor mycket lidande. HVDC Light är en teknik som utvecklats av ABB. Sydlänken är ett exempel där den tekniken skulle kunna användas med mycket fördelaktiga resultat. Nedgrävda kablar ökar säkerheten markant vid väderkatastrofer. En fördel är att HVDC Light-alternativet kommer att vara klart tre till fem år tidigare än luftledningsalternativet.

Regeringen kräver att kraftbolagen ska skynda på säkringen av elnätet, och staten bör föregå med gott exempel när möjligheten finns. HVDC Light-tekniken innebär att en störning i ett nät inte sprids till ett annat nät samt att risken för störning inom ett nät kan begränsas genom att stöd kan fås från det andra nätet och genom kontroll av reaktiv effekt, dvs. man kan hålla spänningen. Det handlar inte bara om risken för elavbrott vid t.ex. hårda stormar. Nedgrävda kablar med den senaste tekniken skulle ge många andra positiva sidoeffekter.

Bland annat har EU beslutat om en avreglerad och integrerad elmarknad för 450 miljoner abonnenter. Genom HVDC Light kommer elmarknader att kunna byggas ihop, och därmed utnyttjas den ekonomiskt och ekologiskt mest optimala elproduktionen vid varje givet tillfälle. EU har uppmanat till byggande av nedgrävda kablar, men detta har hittills ansetts för dyrt. Genom att möjliggöra de prioriterade sammanlänkningarna av nationella elnät kan EU:s vision om en konkurrensutsatt marknad realiseras.

Fel! Okänt namn på

Den nya tekniken ger också den positiva effekten att elpriserna kan sänkas i Europa. Det beror på att den nya tekniken kan sammanlänka de europeiska elnätverken och därigenom skapa en bättre fungerande europeisk elmarknad. Det handlar också om att ledningar som hittills inte kunnat dras kommer att vara möjliga att realiserar.

Om den nya tekniken används i ett större projekt i Sverige, t.ex. Sydlänken, kommer det att generera ett behov av forskning och vidareutveckling, vilket skulle gynna svensk forskning på området. ABB har redan lagt ned stora summor på forskning i Sverige om den nya tekniken. Forskning, utveckling, tillverkning, provning och tester sker i huvudsak i Sverige med tyngdpunkt i Ludvika, Västerås och Karlskrona. Dessutom deltar ett stort antal lokala små och medelstora underleverantörer i både utveckling och tillverkning. Universitet och högskolor deltar i forskningen.

Om Sydlänken förverkligas beräknas den skapa omkring 2 500 årsarbeten i Sverige. Med nedgrävda kablar minskar man också ingreppen i naturen. Kablarna kan grävas ned vid redan befintliga vägar eller under existerande kraftledningsgator på samma sätt som t.ex. bredbandskablar. Det innebär också färre stora ledningsgator eftersom man slipper att både expropria mark och ta hänsyn till miljöopinioner i känsliga områden. Man kommer ifrån sjunkande fastighetsvärden. Alla kommuner som berörs av den planerade Sydlänken förordar att kabeln grävs ned.

Genom att HVDC Light dras med två parallella kablar med plus- och minus-spänning som tar ut varandra uppstår inga elektromagnetiska fält, vilket gör att problemen för de elkänsliga minskar.

Den nya tekniken skulle också möjliggöra anslutning av framtida energikällor som t.ex. vindkraft till nätet. HVDC Light-lösningen skulle t.ex. stabilisera nätet i södra Sverige vid en eventuell vindkraftsutbyggnad. Om Vattenfall realiserar sina planer på att bygga ut Krugers Flack med 600 MW vindkraft kan denna byggas med HVDC Light och anslutas till Sydlänken i Skåne. Det innebär att en station kan sparas och att vattenkraft från norr kombineras med vindkraft, vilket är en optimal kombination.

När den nya tekniken med nedgrävda kablar finns tillgänglig till rimliga priser, och dessutom ger så många positiva sidoeffekter, är det angeläget att staten uppmuntrar användandet av denna teknik, även om det inte är en uppgift för riksdagen att fastställa vilka tekniska lösningar som ska användas vid byggandet av Sydlänken. Det formella beslutet om att bevilja koncession fattas av regeringen, och därför bör riksdagen tillkännage vikten av detta till regeringen.

Stockholm den 29 september 2008

Carin Runeson (s)

Kurt Kvarnström (s)